

azért felvetette, hogy bizonyos külön megjelölt utcákba, sárga csillagos házakba kellene őket koncentrálni. Grell, Veessenmayer és Winkelmann választást ismertetve Lutzcal megjegyezte, hogy „az effektív elutazások megkezdése azonban függővé van téve egy, a magyar és német kormány között még tárgyalás alatt levő politikai kérdéstől”⁹³.

A Grell említette politikai kérdés azon feltételekre vonatkozott, amelyek mellett Hitler hajlandónak mutatkozott hozzájárulni a 7800 zsidó kivándorlásához. Veessenmayer és Ribbentrop tanácsát méltányolva, Hitler jóváhagyta e zsidók kivándorlását, „feltéve, hogy a magyarok hozzájárulnak a maradék zsidóság deportálásának mihamarabbi folytatásához”⁹⁴.

Lutz, Grell megjegyzésétől némileg elbizonytalanodva, a Sztójajtól kapott ígéretek alapján tovább folytatta a kivándorlással kapcsolatos előkészületeket. Július 24-én Krausszal együtt létrehozta a Vadász utca 29. alatt az „üvegház”-at (lásd a 29. fejezetet).⁹⁵

A kivándorlásra bejegyzetteket „idegen nemzetiségűeknek” minősítették, hogy így mentesüljenek minden zsidóellenes intézkedés alól, és külön megjelölt „svájci védettséggű” házakba költöztették át őket, a Porszonyi útra és környékére. Végül is megkapták a menleveleket (Schutzbriefe vagy Schutzpässe), amelyek igazolták, hogy birtokosuk „szerepel a közös palesztinai útlevelekre várók között és távozásáig a svájci követség védelme alatt áll”⁹⁶. Rövid idő alatt csakugyan összeállítottak két közös, 2195 nevet tartalmazó útlevelet.⁹⁷

A magyar kilépési és a román átutazási vízum beszerzése után, augusztus 3-án a közös útlevelet benyújtották a német követségre távozási engedélyért, hogy a névsorban szereplő zsidók Románián át Palesztinába mehessenek.⁹⁸ A Sztójajnak és a magyar kormány más tagjainak adott ígéretük ellenére a németek sohasem gondoltak arra, hogy a Hitler által szabott feltételek teljesítése nélkül akár csak egy zsidót is kivándorolni engedjenek.

Persze ezek a feltételek is pusztán arra szolgáltak, hogy rábírják a magyarokat a deportálások folytatására. Ez részben ki is derült Veessenmayer Ribbentropnak küldött július 25-i jelentéséből. Veessenmayer beszámolt arról, hogy a svájciak 40 000 magyar zsidónak tartogatnak palesztinai bevándorlókmányokat, sietve hozzáfűzte azonban Eichmann és Himmler idevágó véleményét is. Eichmann úgy nyilatkozott, hogy Himmler semmi körülmények között nem menne bele a zsidók palesztinai kivándorlásába, mert ezek a zsidók „biológiai kivétel nélkül mind értékes anyagot” képviselnek. Eichmann eltökélte, hogy történjék bármi, ő ragaszkodik a végleges megoldáshoz. Készen állott arra, hogy szükség esetén „új döntést kér a Führertől”, de bizonyos volt benne, nem kell ehhez a végső lépéshez folyamodnia, mert mint Veessenmayer írja, „a zsidók Budapestről va-